

Palestina,

viatges

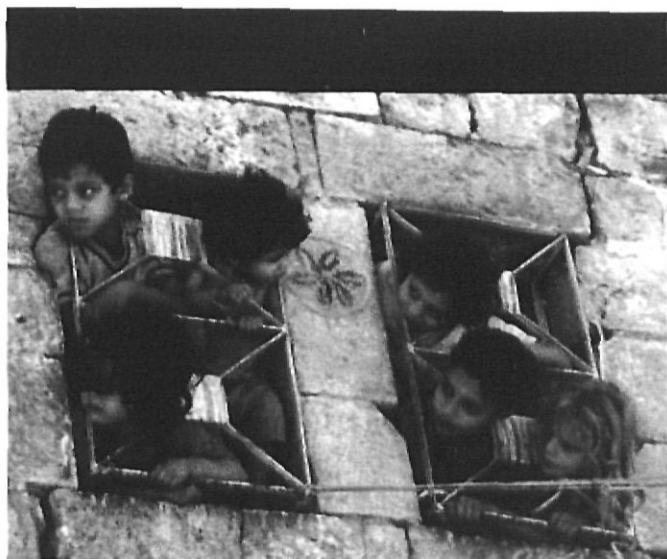
diari de guerra

Pere Maruny — La nostra primera petita victòria consisteix a arribar a Jerusalem. No és fàcil. A Atenes, poc abans d'embarcar en el vol que ha de portar-nos a Tel-Aviv, ens assabentem de l'atemptat suïcida que, diuen, ha provocat quinze morts. Arribar i moldre. L'ambient és tens, encara que els nervis es moderen amb bromes fàcils, algunes de macabres. A Tel-Aviv ens rep una llarga cua en el control de passaports: no estem sols. Arriba el moment de segellar el meu. Que si parlo anglès. Negatiu. Que si viatjo en grup. Quin? Si us plau, no em posi el segell en el passaport. Assenteix. Me'l torna amb el visat corresponent. Llest.

28.03.02

Conquerim Jerusalem

En sortir m'adono que sóc afortunat. Als meus companys de viatge italians els han retingut els passaports. Però una trentena se'ls han escapat, el temps d'adonar-se que era un grup organitzat. Els trenta, a l'autobús a punt per anar a Jerusalem. Arriba la seguretat. Altre cop tots a dintre. En el segon control aconseguim escapar-nos onze persones: hem vist que regna un cert descontrol per part de les autoritats i ens n'aprofitem. Però els altres continuen retinguts. Sembla que els expulsaran. Als que ens hem escapat dels controls, ens envien cap a Jerusalem, per si de cas. En arribar al nostre hotel, rebem la notícia que finalment els nostres companys seran acceptats. *Uff, primer assalt.*

Dues hores per descansar i, ràpid, marxem cap a Ramal·lah. Arribem fins al *check point* de Calandia, la porta de Ramal·lah. Ens tanquen el pas. Un grup de francesos, Con Bove al capdavant, han aconseguit passar uns minuts abans, però nosaltres som massa. Comença la resistència pacífica. Famílies separades, bebès que no poden arribar el lloc on hi ha el pit que els ha d'alimentar. Les ambulàncies són minuciosament examinades. S'està morint, vostè? Va de part? Doncs baixi, perquè segur que porta explosius enganxats. Per si de cas, hi ha tres fusells apuntant-lo. Sí, a vostè i a tot el que es mou entre la merda i el fang.

Check points, les fronteres de la segregació, les barreres de l'*apartheid*.

Cotxes de la televisió, periodistes armats de càmeres, màscara antigàs i jaqueta antibala: el ritual de l'horror a punt de ser filmat. Mentre, continua la peregrinació de persones que han de tornar a les seves cases, possibles objectius en una ciutat amenaçada.

Finalment, ens confirmen la negativa de donar-nos pas. És hora de passar a l'acció. Intentem saltar barreres. Empentes i, per si de cas, metralladores que comencen a desplegar-se. Es fa fosc. Arriben els tancs. No passem.

En el camí de tornada, continuem comprovant el que significa viure en la guerra. Els sentiments són molt forts. Jo em quedo amb aquestes cares d'agraïment que ens diuen «Welcome»; les mateixes que volen eliminar aquest helicòpter apatxe.

Després d'un sopar merescut, l'assemblea bull. Demà haurem d'entrar a Ramal·lah.

29.03.02

Parlen les armes, les persones callen

Diana a les sis. Les instruccions són clares. També les tàctiques. Però la guerra segueix una lògica que ha de ser d'un altre planeta, perquè no és humana. Avui ni tan sols no podem arribar al *check point*. Poc abans som interceptats per vehicles militars.

Quin poc respecte per les hores de son que hem perdut discutint com entràvem. Intentem fer una petita manifestació. Els soldats ens informen que tenen ordres d'usar la força contra nosaltres si creuem les seves fronteres imaginàries. Missatge captat. Tornem a l'hotel. Assemblea. Un petit grup format per diputats i algun cantant famosos intentarà novament arribar a Ramal·lah. La resta passejarem per Jerusalem la nostra disconformitat amb la guerra israeliana. Es decideix anar a Orient House, fins a l'agost passat seu semioficial de la presència palestina Jerusalem. Uniformats amb petos on es pot llegir «Stop occupation» al tors, i que ens recorden que un altre món és possible quan ens girem, arribem davant els soldats. S'ondeja un símbol prohibit: la bandera de Palestina plana novament pels seus carrers. Però el que comença a planar per sobre nostre són cops de porra, empentes, càrregues amb cavalls. La veu de les armes. Resistim fins on podem i després retrocedim. Sense presses, ordenadament, però amb ferits i algun detingut de la nostra banda.

Assemblea. El petit grup «institucional» ha aconseguit entrar a Ramal·lah.

Pròxima acció: ens manifestarem al costat de les dones de negre, un grup pacifista israelià que cada divendres es concentra a la plaça de París, a la zona oest. És la primera vegada que estem en la part israeliana. El primer que veiem en baixar de l'autobús és un civil jueu que carrega un gran fusell a l'esquena. Veiem les dones a la plaça. Al seu costat, jueus ultraortodoxos de l'extrema dreta les insulten mentre la policia observa la nostra arribada. Ens unim a elles a la plaça. Insults des dels autobusos, des del carrer. La música d'una banda de vents de Milà els assossega. Concentrats pacíficament en aquesta plaça, observo el meu voltant mentre les raons del conflicte ens passen per la cara.

Aquest no és sinó el més gran escenari de la guerra global: la minoria rica superarmada contra la

majoria pobra, només rica en misèria i desesperança. Arriba més policia, però de sobte se'n va. Sirenes. Tres, cinc, ja han passat vuit patrulles. Podem imaginar el que acaba de passar. Els jueus comencen novament a aixecar el to de veu. Els insults es transformen en amenaces. Ambulàncies, policia, soldats: algú ha esclatat. Ens retirem caminant, però accelera el pas. Els nostres busos palestins no poden tornar a entrar a la part israeliana. Diluvia. Pedrega. Fa un fred que pela. Terra Santa.

Acabem de sopar. La policia ha entrat a l'hotel on s'hostatjava un grup de francesos demanant passaports. Tots els territoris ocupats estan segellats. Estan expulsant periodistes, cooperants, ulls d'un món massa atent al que passa. Potser els següents serem nosaltres.

Resistir és vèncer. Aquestes són les nostres armes.

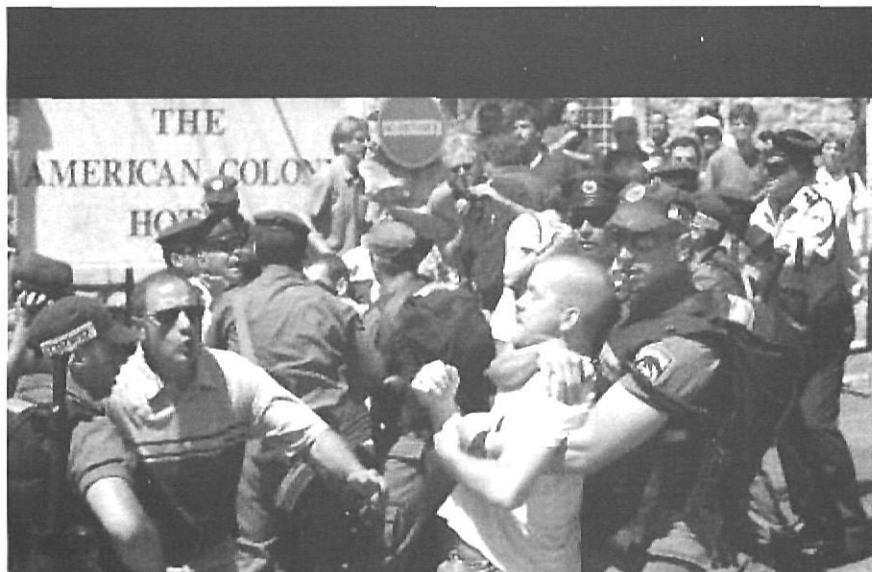
Toc d'assemblea. El nostre grup a Ramal·lah ha estat metrallat, però tots es troben sans i estalvis.

30.03.02

Si la terra tremola

Trenta de març, dia de la terra. Palestina recorda el dia de l'ocupació israeliana. El nostre programa oficial era passar aquesta jornada a Ramal·lah. Els tancs se'ns han avançat. De tota manera, ho intentarem. L'assemblea d'ahir al vespre va acabar molt tard. L'única cosa clara és que no es pot programar res.

El dissabte comença a l'hospital. Acudim en massa al centre mèdic més gran dels àrabs, a Jerusalem. La nostra sang ha d'arribar a Ramal·lah. El banc es troba en una ala semides-trossada; els aparells mèdics deuen tenir un mínim de vint anys. L'ànsia que tenim per dessagnar-nos genera algun altercat. Els francesos que tornin demà, no haver arribat tard. El director de l'hospital ens dona les gràcies. No per la sang —des que van començar els atacs israelians els palestins han anat en massa al banc—, però el nostre gest farà que es barregin les sangs. Aquest és el veritable sentit del nostre acte.

Hotel Ambassador, punt de trobada de totes les delegacions internacionals. Camí de Ramal·lah, tercera part. *Check point*. «Final point», ens diuen les autoritats. Però el nostre grup nombrós els espanta. Reforços. Fent un càlcul ràpid, el noranta per cent de la població israeliana treballa en alguns uniformats. No passem. Una hora. Dues. Millor que ens n'anem. El *check point* de Betlem que es vagi preparant.

Check points. Ara són la frontera de l'horror: els bombardeigs ja han començat. La carretera de Betlem marca la ratlla. A la dreta, la part àrab. O Nicaragua, o Malàisia. A l'esquerra, la israeliana: boniques i fortificades urbanitzacions, neteja, il·luminació, asfalt. Arribem al *check point*. Per als qui estem acostumats a grans distàncies, Israel és un cop de puny. No passem. Baixem dels cinc autobusos, que algú parli amb els soldats. Sembla que sempre serà igual. No podem entrar enlloc. La banda de Milà intenta animar-nos, al seu ritme algú camina. Superem la barrera. Calla i segueix caminant. Ningú diu res, continuem caminant. Som a Palestina? Ningú ens diu res. Els carrers són totalment deserts, les finestres tancades. Cinc-cents metres. Mentre passem, la vida comença a treure el cap per les finestres. Tímida. Sembla que aquí no li és permès esplaïar-se. Continuem caminant. Imponent manifestació en una ciutat fantasma. Vidres trencats, forats de bala pertot arreu. Donem la volta a un quarter israelià, hi deu haver poc soldats. Caminant. Més finestres que s'obren. A la segona finestra passat el quarter, s'aposten dos milicians palestins. Saluden. Continuem caminant, però el silenci es trenca. Palestina parla.

L'alegria ens envaeix. La banda toca amb força, totes les finestres s'obren. La nostra manifestació s'assembla a una marxa victoriosa en una ciutat alliberada. La gent ens saluda, les botzines dels cotxes rugeixen. El senyal. Dos dits en forma de V ens fan a tots germans. Arribem a la plaça principal, s'emplena de nens

i milicians. Palestina ens saluda, els nostres cors s'eixamplen.

Per cert, a cent metres d'aquí va néixer un tal Jesús. Ja que hi som, fem la *turistada*.

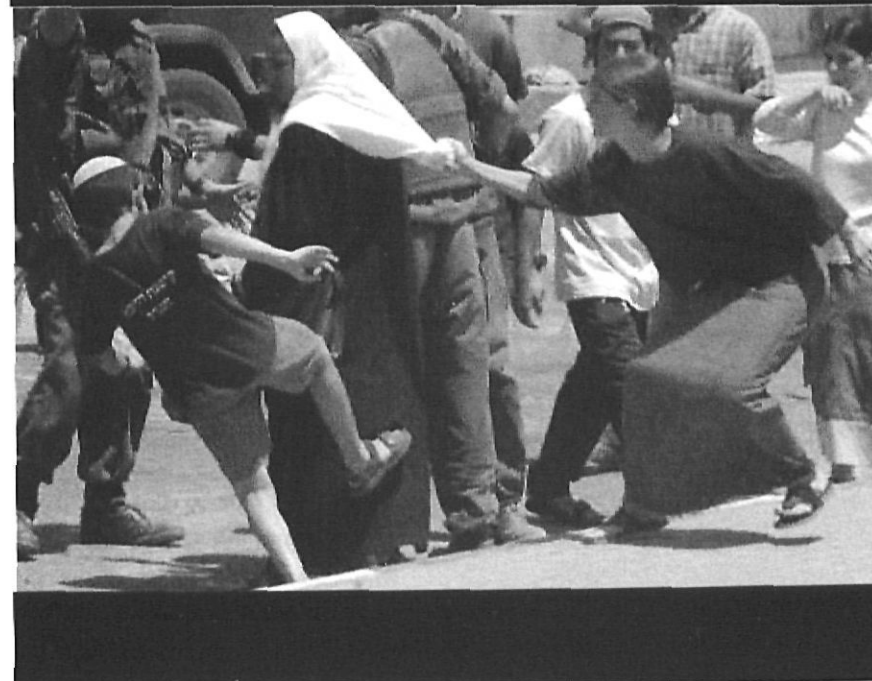
Discurs de les autoritats. Propos-tes que hauran de ser estudiades. Assemblea a la plaça. Ens dividirem. La majoria tornarà a Jerusalem. Demà jutgen el company italià detingut en la manifestació de l'Orient House i cal acompanyar-lo. Un grup ens quedem. El nostre destí és el camp de refugiats de Deheisheh. Potser aquesta nit serà atacat.

La ciutat dels màrtirs

Caminant. Camí del camp veiem la devastació que produeixen els F16. El que fa una setmana era el quarter de la policia palestina avui és un piló de runes. Al seu costat, l'edifici de la mitja lluna roja també ha estat tocat. Objectius militars. Betlem està envoltada d'assentaments jueus que són protegits per tancs. Arribem a l'entrada de Deheisheh. Un edifici de tres pisos amb una pancarta: «Internacionals per la pau». A mi em recorda els temps a Chiapas.

Deheisheh és un camp especial. Sharon l'ha nomenat el bressol del terrorisme. Per als seus habitants, és la ciutat dels màrtirs. Qui vulgui imaginar-se Deheisheh ha d'haver vist una *favela* brasilera, una *villa miseria* o alguna cosa semblant. S'està fent fosc quan comencen el nostre passeig guiat pels carrers d'un camp creat per allotjar de manera provisional els refugiats de 1948. L'única llum que hi ha és la que surt de les cases. Primera parada. Som davant la casa de la noia que ahir va esclatar a Jerusalem, mentre érem amb les dones a la plaça. Ens fan passar a la vetlla, saludar la família, prendre cafè obligat. Crec que tots estem impressionats. L'altra cara de la notícia. Darrere els palestins suïcides, el dolor dels seus pares, el respecte d'un poble que els considera herois, màrtirs. La misèria i la desesperança.

Continuem passejant. Aquí hi ha la casa d'un altre màrtir. El nen

dibuixat en el mur va morir pels trets de l'exèrcit israelià. Gira la cantonada. Encara es veu l'impacte del míssil llançat des d'un helicòpter apatxe que va matar dos milicians. En aquest carrer veurem tres cases destrossades. La veu israeliana que busca un combatent. Destruïx la seva casa, la dels veïns i provoca alguns danys col·laterals. Recordo el meu avi. En el camp de concentració, si t'escapaves en mataven dos. Aquí és igual, només que ho fan a distància.

Ciutat de màrtirs. En el nostre refugi internacional escoltem el reletnotícies. Sembla que hi ha hagut un atemptat a Tel-Aviv. Des de *villa miseria* ens arriba el so dels trets: la rialla venjadora dels caiguts en combat.

Esperem una resposta israeliana. Potser ens despertarem envoltats de tancs. La meua esperança que avui no passi res són unes mongetes que van sortir de Betlem quan nosaltres entràvem: som a Terra Santa.

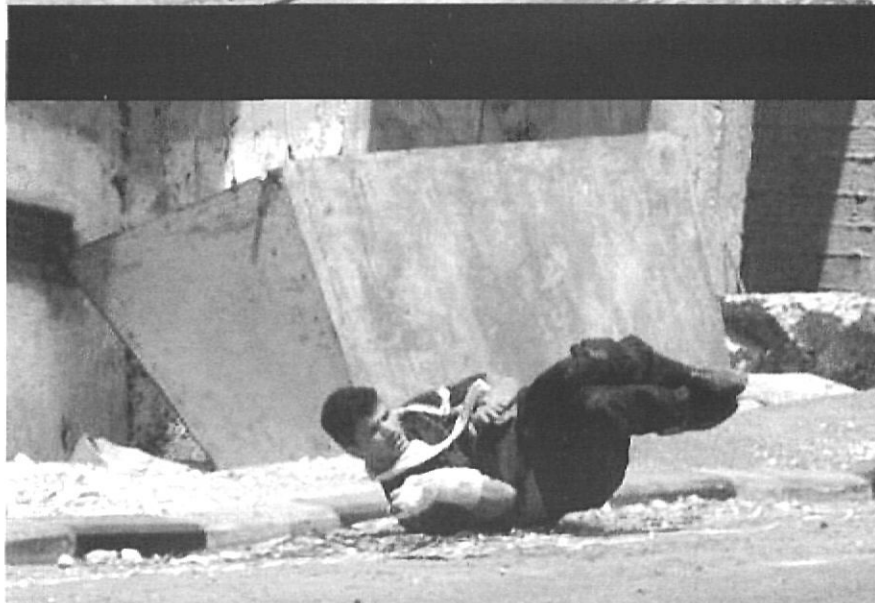
El nostre grup a Ramal·lah es troba molt bé. Bové, Bulgarelli i dos metges han aconseguit entrar en el palau d'Arafat. Les últimes notícies que en tenien és que la situació s'ha calmat una mica. Dura poca estona. Després de l'atemptat a Tel-Aviv els bombardeigs s'han intensificat. Esperem que demà puguin sortir d'allà. Els estem esperant.

31.03.02

La fi de l'Acció per la Pau

Ens despertem sense tancs. Només esporàdics intercanvis de trets. Per a nosaltres, és hora de tornar a Jerusalem. En el camp es queda un bon nombre d'internacionals: la seva presència pot comportar que les represàlies de l'exèrcit israelià s'atenuïn.

Dubtes, preguntes sense resposta, valoracions que han de ser posades en comú. Dia d'assemblees. La primera a «casa», el nostre hotelet acollidor a Jerusalem est. Entre els rostres cansats plana una idea. Guanya cos en boca de Luca Casarini, un

dels portaveus del grup italià dels Dissobedients. La seva paraula emfàtica surt del més profund dels nostres cors: és aclamada.

Arribem a Palestina per portar a terme una «acció per la pau» i hem trobat tancs i camps de refugiats i ciutats bombardejades, dones i homes que en la seva desesperança es fan esclatar; només escoltem el soroll de les armes. Hem sentit parlar de la pau: a les diplomàcies europees, a Collin Powell. Hem vist la seva pau. I ara comprenem amb horror que en el seu llenguatge la pau és una congelació de la situació, una pau que no parla de justícia i dignitat, una pau que prefereix l'oblit a la veritat i les armes a les persones: la *pax* americana, la pau armada. Ja no hi ha espai per a la pau, els soldats d'Israel l'han ocupat. Ha arribat l'hora d'una «acció contra la guerra global».

Hotel Ambassador, a la tarda. Compartim les nostres reflexions amb la resta de col·lectius que integren la caravana. Contràriament al que s'ha pensat fins a aquest moment, sembla que hi ha una possibilitat d'entrar clandestinament a la ciutat de Ramal·lah. Així ens ho fan saber els nostres interlocutors palestins. L'aposta és arriscada. Ja no es tracta de cops a l'amenaça de la presó; és la nostra vida el que està en el platet de la balança. Hi ha opinions per a tots els gustos, però la proposta és finalment aprovada. Seixanta persones: aquest serà el nombre de gent que hi anirà. Per al nostre grup, la decisió és la lògica del següent pas. És la nostra «acció contra la guerra global», una clara aposta de desobediència civil per denunciar la guerra des del seu interior, colze a colze amb els nostres iguals. Per això, ja de nit, la discussió en la qual ens embarquem és per veure qui de nosaltres hi anirà i qui s'haurà de quedar a Jerusalem, fent les tasques de suport necessàries.

Pas fet. Després de l'elecció, els detalls. Res d'equipatges: qualsevol motxilla pot ser mal interpretada pels soldats, que poden no dubtar a disparar. Petos blancs com a identi-

ficació; en cas d'entreveure soldats, el passaport a la mà. Despertador a les sis. A les set marxarà el primer grup. Grups de no més de deu. Però l'experiència ens ha ensenyat la futilitat de programar minuciosament els nostres passos, així que ja ho veurem demà. Sobre la marxa.

01.04.02 - 07.04.02

Aterratge al planeta Guerra

Ramal-lah. Zona militar tancada. Els periodistes de tots els països han sigut «convidats» a abandonar la ciutat. Els cooperants fa dies que han estat evacuats. Sense testimonis, la ciutat pot quedar en el més absolut silenci. Trencar-lo és un dels principals objectius que ens hem marcat. També protegir un dels seus hospitals, perquè per a nosaltres els centres sanitaris representen el símbol de la protecció de la població civil, la protecció dels nostres iguals.

Set i vint del matí. El primer grup ha entrat.

Sortim els segons. Jerusalem viu també, ja sense dissimular, en un clima de guerra. Els controls militars se succeeixen per tots costats. Hi ha francotiradors en els llocs alts. Passem un control. Dos. A l'alçada del *check point* de Calandia ens desviem. A un senyal, abandonem el taxi. S'ha de fer uns metres caminant, entre camins de terra enfangada i escombraries a ambdós costats. Cinc-cents metres sense mirar enrere i hi ha un altre taxi esperant-nos. El conductor coneix la zona. I el més important: sap on són els tancs. Avancem esquivant-los; els carrers estan plens de runa i forats en l'asfalt causats pels tancs per evitar un trànsit fàcil. Es comença a sentir el soroll de les bombes que cauen. El centre està essent bombardejat.

No arribem a l'hospital, només a un hotelet que està uns quatre carrers més avall, on hi ha un grup d'internacionals que van arribar amb Bové, però que no van entrar al palau d'Arafat. El nostre primer grup sí que ha aconseguit arribar fins a l'hospital, però a nosaltres les

bombes ens tanquen el pas. A poc a poc, la resta de grupets van arribant. Seixanta persones. Primera etapa superada.

A partir d'aquest moment, la por.

Si no fos perquè som molta gent, crec que ràpidament s'hauria convertit en pànic, però ens anem els uns als altres. Veiem molts tancs, se senten helicòpters, el terrible soroll de les metralladores disparant, de les bombes que cauen. A la tele només ensenyen llums verds, quan l'Imperi ataca. La realitat d'estar sota un bombardeig només es mesura per l'horror. I aquest és indiscriminat.

Por; les hores passen. Estem acorralats. L'hospital sembla un objectiu molt llunyà, ni les ambulàncies s'atreveixen a sortir, l'únic que es mou són els tancs. Al capvespre, un grup de soldats entra a la casa de la família que ens està hostatjant, els amos de l'hotel. Destrossen l'habitatge; les dones, amb els seus fills en braços, són usades com escuts humans mentre registren la casa. Escodrintant des d'una finestra, veiem un helicòpter emportant-se un presoner: està lligat i té els ulls embenats. Arriba la nit, s'ha d'apagar el generador que subministra llum a l'hotel, no hi ha llits per a tants. Dormirem a terra. Però dormir és un bonic somni en una ciutat bombardejada. La nit és llarga i es fa de dia amb una ofensiva generalitzada. Les finestres tremolen, els canons parlen. Miro al meu voltant. Juro que, *literalment*, hi ha persones que no es desperten ni amb un bombardeig. La por continua al meu costat, tampoc ha dormit, fins a l'esmorzar m'acompanya. Després, el silenci. Es trenca de tant en tant amb una canonada esporàdica.

Vivim en un món a part. Un món on el temps i l'espai adquireixen una dimensió que no sembla humana. Llavors compremem que es tracta d'una dimensió militar. Ens trobem en el planeta Guerra. Aquí, els soldats manen.

Durant el matí del dia dos arribem a l'hospital. Aprofitem una relativa calma ens els bombardeigs

per arribar-hi. Amb els nostres petos blancs, semblen fantasmes caminant per una ciutat fantasma, que viu sota un toc de queda constant. D'un balcó surt una dona que, en un castellà perfecte, ens dóna les gràcies per ser allà. A mi em puja la moral immediatament.

Al cap de poca estona de ser a la sala de recepció de l'hospital, entra un home molt alterat. Aconseguim *comprendre que han disparat a la seva dona*, que està ajaguda a terra a pocs metres d'on som. Sortim corrent cinc del que ens trobem allà i dos portalliteres. Efectivament, la dona és a terra, enmig del carrer. Ens hi acostem. Petos blancs. A poc a poc, sense moviments bruscos, amb els passaports a la mà. Els soldats israelians estan apostats darrera d'un tanc. Disparen a l'aire, per intimidar-nos. Però nosaltres no podem deixar aquella dona allà, així que ens quedem quietes, intentem continuar avançant. Ara les bales passen xiulant al nostre costat, trosos de paret es desprenen i ens cauen a sobre. Ens veiem obligats a retrocedir, entre renecs i ràbia. Fins la por, ens han pres. Al cap de poc minuts, els portalliteres aconsegueixen entrar la dona a l'hospital. Però és massa tard.

L'hospital, i tota la ciutat, està sense aigua. Han destruït els dipòsits; tampoc no hi ha llum elèctrica, els edificis de telecomunicacions han sigut arrasats. Veiem soldats disparant contra dones i nens. Des de l'hospital de Ramal-lah veiem el que no volien que el món veiés: desemmascarem la realitat de l'anomenada guerra contra el terrorisme: és el nom que usen els grans assassins per justificar els seus actes.

Els dies se succeeixen, la guerra avança. El toc de queda només es trenca cada tres o quatre dies, en funció del que decideixen els comandaments militars, i per no més de tres hores, durant les quals s'ha de fer tot: sortir a cobrir les necessitats bàsiques, reagrupar-se amb els familiars, enterrar els morts. Les autoritats de l'hospital, davant

l'acumulació de cadàvers i la falta de mitjans per conservar-los, decideixen obrir una fossa comuna en el pàrquing de l'hospital. A l'improvísat funeral hi acudeixen moltes persones per expressar el seu dolor i la seva ràbia. Davant d'aquesta aglomeració, els soldats, es posen nerviosos i, malgrat l'alto el foc que ells mateixos han decretat, disparen sobre la multitud. Escenes de pànic. I d'humiliació. I d'impotència. Un poble al qual ni tan sols li és permès enterrar els seus morts amb la mínima dignitat humana.

La ciutat es va transformant. De ser una ciutat assetjada, bombardejada, Ramal-lah es converteix en un immens camp de concentració. Les bombes han deixat una ciutat arrasada, per la qual només es mouen els tancs. Avancen carrer per carrer. Els tallen per ambdós costats i, amb el megàfon a la mà, els soldats obliguen la població a sortir de les seves cases sota l'amenaça que seran bombardejades. Quan la gent surt, els soldats s'emporten detinguts tots els homes d'entre quinze i cinquanta anys, aproximadament. Posteriorment, entren a les cases per assegurar-se que no hi ha quedat ningú amagat, usant les dones i els nens com a escuts humans. Dia rere dia. Carrer per carrer.

Dia rere dia, el nostre cansament va augmentant. Es menja poc, no es dorm gaire. Al setè dia, aconseguim arribar un altre grup d'internacionals que hauran de substituir-nos. Abans de marxar volem fer una entrega simbòlica de medicines, menjar i aigua al palau de l'autoritat palestina. Però, com era d'esperar, els tancs ens tanquen el pas. Deixem enrere la ciutat amb un centre arrasat, però ens emportem tot un poble als nostres cors. En el mateix lloc on alimentem l'esperança que un altre món és possible, un món on no entri la lògica del cinisme assassí dels poderosos i de les seves diplomàcies oficials.

Portem un nou món als nostres cors.

Pere Maruny